

Sociodemografske karakteristike ovisnika o alkoholu liječenih na Psihijatrijskom odjelu Opće bolnice u Dubrovniku tijekom 1992., 2000. i 2005. godine

Ljubičić, Đulijano; Ljuban, Slavica

Source / Izvornik: **Medica Jadertina, 2007, 37, 47 - 50**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:184:627619>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-01**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Medicine - FMRI Repository](#)

Sociodemografske karakteristike ovisnika o alkoholu liječenih na Psihijatrijskom odjelu Opće bolnice u Dubrovniku tijekom 1992., 2000. i 2005. godine

*Sociodemographic characteristics of alcohol addicts hospitalized at the Department of
Psychiatry of Dubrovnik General Hospital during 1992, 2000 and 2005*

Đulijano Ljubičić, Slavica Ljuban*

Sažetak

Cilj ovoga rada je prikazati sociodemografske karakteristike ovisnika o alkoholu liječenih na Psihijatrijskom odjelu Opće bolnice Dubrovnik.

Istraživanjem su obuhvaćeni svi alkoholni ovisnici, a liječeni tijekom 1992., 2000. i 2005. god. Podaci su prikupljeni iz bolničkog registra i povijesti bolesti, a obuhvaćeni su sljedeći parametri: spol, dob, bračno stanje, školska sprema i radni status.

Rezultati ukazuju da bolesnici liječeni zbog ovisnosti o alkoholu još uvijek zauzimaju veliki dio psihijatrijskih kreveta, iako se kroz godine vidi tendencija smanjenja hospitalizacija. Također je vidljivo da je veći broj muških pacijenata. Većinom su to osobe srednje životne dobi, a i kod žena i kod muškaraca radi se prvenstveno o oženjenim i zaposlenim ljudima.

Dobivenim podacima dobiva se uvid u sociodemografske karakteristike liječenih ovisnika o alkoholu na području Dubrovačko-neretvanske županije s ciljem planiranja što kvalitetnije psihijatrijske skrbi ovih bolesnika.

Ključne riječi: ovisnost o alkoholu, hospitalizacija, sociodemografske karakteristike

Summary

The purpose of this research was to examine the sociodemographic characteristics of alcohol addicts treated at the Department of Psychiatry of Dubrovnik General Hospital.

All patients hospitalized because of alcohol addiction at the Department of Psychiatry of Dubrovnik General Hospital during 1992, 2000 and 2005 were included in this research. Data used in order to perform this research was gathered from hospital records and patients' case histories. Criteria assessed were: gender, age, marital status, employment and level of education.

Results show that alcohol addicts still account for a great deal of psychiatric hospitalizations, although there is a noticeable tendency of decreasing the number of alcohol related hospitalizations. Furthermore, the majority of patients hospitalized because of alcohol addiction are male. Patients hospitalized are mostly middle-aged, married and employed.

Acquired research data gives us a valuable insight into the sociodemographic characteristics of alcohol addicts in Dubrovačko-neretvanska County and enables further planning of quality psychiatric care of alcohol addicts.

Key words: alcohol addiction, hospitalization, sociodemographic characteristics

Med Jad 2007;37(1-2):47-50

* **Klinički bolnički centar Rijeka**, Predstojnik Klinike za psihijatriju (doc. dr. sc. Đulijano Ljubičić, dr. med.); **Opća bolnica Dubrovnik**, Odjel za psihijatriju (Slavica Ljuban, viša medicinska sestra)

Adresa za dopisivanje / *Correspondence address:* Doc. dr. sc. Đulijano Ljubičić, dr. med., Klinika za psihijatriju, KBC Rijeka, Cambierijeva 17/7, 51000 Rijeka, e-mail: g_ljubicic@yahoo.com

Primljeno / *received* 2007-02-12; Ispravljeno / *received* 2007-06-12, Prihvaćeno / *accepted* 2007-07-05.

Uvod

U Republici Hrvatskoj u stacionarima, po prvi put, liječi se godišnje oko 7000 ovisnika o alkoholu, a broj je znatno veći, budući da ima puno recidivista.¹ Prema SZO Republika Hrvatska je po konzumaciji alkohola po glavi stanovnika deseta na listi od 189 zemalja.² Ovisnost o alkoholu je češća u muškaraca nego u žena. Problem je sve prisutniji i kod mladih koji vrlo rano počinju piti alkohol, u prosjeku u dobi od 14 do 16 god., ali i u srednjoj životnoj dobi, te na svim društvenim i intelektualnim razinama.^{3,4} Uzroci ovisnosti o alkoholu su višestruki, a ovise o samoj strukturi osobnosti kao i faktorima okoline.⁵

Bolest je u većini slučajeva karakterizirana stalnom progresijom. Uočljivi problemi nastaju kada ovisnici o alkoholu prestanu konzumirati alkoholna pića, te dolazi do razvoja apstinecijskih simptoma, što može progredirati do razvoja stanja delirija, koje može završiti i letalno, a što zahtijeva hospitalno liječenje.⁶ Mnogi alkoholičari bagateliziraju i minimaliziraju svoj problem, verbalno umanjujući količinu stvarno popijenog alkoholnog pića ili skrivajući alkohol u kući ili pak na radnom mjestu.⁷ Ovisnost o alkoholu može često biti kombinirana s drugim ovisnostima, poput pušenja cigareta (više od 90% ovisnika o alkoholu ima i ovisnost o duhanu), konzumiranja drugih psihoaktivnih tvari te teškim kockanjem.^{8,9,10}

Što se tiče liječenja ovisnika o alkoholu, koriste se individualne i grupne metode liječenja.¹¹ Od farmakoterapije važna je primjena anksiolitika, antidepresiva te polivitaminska terapija.¹² Od psihoterapijskih metoda liječenja ovisnika koristi se grupna i obiteljska terapija, a nakon bolničkog liječenja preporuča se nastavak liječenja i u KLA.^{13,14} Što se tiče liječenja ovisnika na Akutnom odjelu psihijatrije u OB Dubrovnik, koristi se medikamentozna terapija i socioterapijski tretman u vidu sociogrupe. Od svih liječenih ovisnika o alkoholu 60% se otpušta, a vrijeme trajanja bolničkog liječenja je dva tjedna, dok 40% liječenih ovisnika nastavlja liječenje u PB Rab ili PB Ugljan.

Cilj rada

Cilj ovoga rada je prikazati sociodemografske karakteristike ovisnika o alkoholu liječenih na Psihijatrijskom odjelu Opće bolnice Dubrovnik tijekom 1992., 2000. i 2005. godine, obzirom na spol, dob, bračno stanje, školsku spremu i radni status.

Materijal i metode

U istraživanje su uključeni svi bolesnici koji su hospitalizirani zbog ovisnosti o alkoholu na Psihijatrijskom odjelu Opće bolnice Dubrovnik tijekom 1992., 2000. i 2005. godine. Ove godine su izabrane jer je tijekom 2000. godine došlo do smanjenja broja kreveta na Psihijatrijskom odjelu u OB Dubrovnik, te su autori htjeli vidjeti kako je to utjecalo na broj prijema ovisnika o alkoholu u odnosu na druge psihijatrijske bolesnike. Broj kreveta pri Akutnom odjelu psihijatrije u OB Dubrovnik tijekom 1992. godine bio je 25, a tijekom 2000. i 2005. 20 kreveta. Dubrovačko-neretvanska županija broji oko 125.000 žitelja. Broj žitelja, prema podacima lokalne ispostave HZZO-a, se tijekom 1992., 2000. i 2005. godine nije statistički značajnije mijenjao.

Ovisnici o alkoholu su zadovoljavali kriterije za ovisnost prema DSM-IV klasifikaciji.¹⁵ Za potrebe ovoga rada korišten je bolnički registar i povijesti bolesti iz kojih su obuhvaćeni sljedeći parametri: broj bolničkih liječenja, spol, dob, bračni status, radni status, školska sprema pacijenata. Podaci su predočeni tabelarno u apsolutnim i relativnim vrijednostima.

Rezultati istraživanja

Iz rezultata ovoga rada vidljivo je da postoji statistički značajna razlika u broju liječenih ovisnika o alkoholu u odnosu na ukupan broj pacijenata kroz promatrane tri godine. Broj liječenih ovisnika o alkoholu u odnosu na ostale pacijente tijekom 2005. godine je značajno manji nego 1992. i 2000. godine (Tablica 1). Nadalje, rezultati ukazuju da postoji statistički značajna razlika u udjelu liječenih muškaraca i žena tijekom ispitivane tri godine. Udio žena veći je tijekom 2000. godine, a udio muškaraca bio je veći tijekom 1992. godine, dok je udio žena i muškaraca tijekom 2005. godine na razini koja je statistički očekivana (Tablica 2.). Što se tiče ostalih ispitivanih sociodemografskih karakteristika (dob, bračno stanje, stupanj stručne spreme i radni status) tijekom navedene tri godine nije ustanovljena statistički značajna razlika.

Tablica 1. Prikaz ukupnog broja (%) liječenih ovisnika o alkoholu na Psihijatrijskom odjelu Opće bolnice Dubrovnik tijekom 1992., 2000. i 2005. godine

Table 1. Total number (%) of alcohol addicts hospitalized at the Department of Psychiatry of Dubrovnik General Hospital during 1992, 2000 and 2005

I	II		III		IV		V
1992.	69	19,16%	291	80,84%	360	100%	$\chi^2 = 9,58;$ ss=2; p = 0,008
2000.	104	18,50%	458	81,50%	562	100%	
2005.	93	13,08%	618	86,92%	711	100%	

I – godina /year

II – alkoholizam/ alcoholism

III – ostali / other

IV – ukupno / total

V - χ^2 ; P

χ^2 – hi-kvadrat / hi-square

p – vjerojatnost / probability

Tablica 2. Prikaz ukupnog broja bolesnika liječenih zbog ovisnosti o alkoholu tijekom 1992., 2000. i 2005. godine prema spolu

Table 2. Total number of alcohol addicts hospitalized at the Department of Psychiatry of Dubrovnik General Hospital during 1992, 2000 and 2005, according to gender

I	II		III		IV		V
1992.	2	2.89%	67	97.10%	69	100%	$\chi^2 = 7.10;$ ss=2; p = 0.03
2000.	15	14.42%	89	85.57%	104	100%	
2005.	7	7.52%	86	92.87%	93	100%	

I – godina /year

II – alkoholizam/ alcoholism

III – ostali / other

IV – ukupno / total

V - χ^2 ; P

χ^2 – hi-kvadrat / hi-square

p – vjerojatnost / probability

Rasprava

Vidljivo je da se broj liječenih ovisnika o alkoholu tijekom tri navedene godine značajno smanjuje u odnosu na ukupan broj hospitaliziranih pacijenata. Broj liječenih ovisnika o alkoholu u odnosu na ostale hospitalizirane pacijente tijekom 2005. godine statistički je značajno manji nego 1992. i 2000. godine. Sličnu tendenciju smanjenja broja bolnički liječenih ovisnika o alkoholu prikazuju i drugi autori.^{16,17,18,19} Jednim dijelom se to može objasniti smanjenjem broja kreveta na Psihijatrijskom odjelu OB Dubrovnik, a drugim dijelom strožim indikacijama za prijem psihijatrijskih bolesnika, osobito ovisnika o alkoholu. Unatoč smanjenju broja kreveta na Psihijatrijskom odjelu vidljivo je da je povećan ukupan broj prijema psihijatrijskih bolesnika što se može objasniti skraćenim boravkom u bolnici, a što je u skladu s novijim tendencijama kako u psihijatriji tako i u cjelokupnom zdravstvu.

Iz rezultata našega rada također je vidljivo da postoji statistički značajna razlika u udjelu liječenih muškaraca i žena tijekom ispitivane tri godine, o čemu postoje također brojni navodi u literaturi.^{5,8,20} Veći broj liječenih žena ovisnica o alkoholu tijekom 2000. godine može se objasniti općenito većim brojem liječenih ovisnika o alkoholu tijekom te godine. Daljnji udio liječenih žena i muškaraca prati svjetske trendove, tj. tijekom 2005. godine je na razini očekivane statističke značajnosti.

Iako ne postoji statistički značajna razlika u starosti bolesnika liječenih zbog ovisnosti o alkoholu između tri ispitivane godine ustanovljeno je da je najveći broj liječenih ovisnika srednje životne dobi, kako kod muškaraca, tako i kod žena, o čemu također postoje radovi.^{20,21} Ne postoji statistički značajna razlika u bračnom statusu bolesnika liječenih zbog ovisnosti o alkoholu tijekom promatranih triju godina, no ipak je ustanovljeno da se najviše liječi oženjenih muškaraca te udanih žena. To se može objasniti i velikim ukupnim postotkom oženjenih muškaraca i

udanih žena u općoj populaciji gdje je onda i logično da će većina liječenih biti ožjenjeni/udane, ali i većom motivacijom za liječenje oženjenih muškaraca i udanih žena, a što prati i svjetske trendove.^{8,21} Iako ne postoji statistički značajna razlika u školskoj spremi bolesnika liječenih zbog ovisnosti o alkoholu, između triju ispitivanih godina ipak je razvidno da je najveći broj liječenih muškaraca i žena srednje stručne spreme. Glede radnog statusa, također nije ustanovljena statistički značajna razlika između tri ispitivane godine, ali je razvidno da se najviše liječi zaposlenih muškaraca i žena, o čemu također postoji dosta radova.^{20,22}

Zaključak

Iz rezultata našega istraživanja možemo zaključiti da se broj bolnički liječenih ovisnika o alkoholu tijekom promatrane tri godine smanjuje u odnosu na ukupan broj liječenih pacijenata. Također, zabilježen je izrazito veći broj hospitaliziranih muškaraca, ovisnika o alkoholu, naspram žena.

Dobivenim podacima dobiva se uvid u sociodemografske karakteristike liječenih ovisnika o alkoholu na području Dubrovačko-neretvanske županije, s ciljem planiranja što kvalitetnije psihijatrijske skrbi ovih bolesnika. Smanjenje broja bolnički liječenih ovisnika o alkoholu nužno ne govori o smanjenoj incidenciji alkoholizma u toj županiji, te bi trebalo razmišljati i o drugačijem načinu liječenja ovisnika o alkoholu. Obzirom na svjetske trendove liječenja alkoholnih ovisnika, za očekivati je da će se i u narednim godinama nastaviti daljnji trend smanjenja bolnički liječenih ovisnika o alkoholu.

Literatura

- Lang B. Alkoholizam. U: Muičević V, ur. Psihijatrija. Zagreb: Medicinska naklada; 1995.
- WHO. Global status report on alcohol 2004. Singapore, 2004.
- World / Global Alcohol / Drink Consumption 2006 [Online]. 2006 [cited 2006 Dec 20] Available from: URL: <http://www.finfofacts.ie/Private/bestprice/alcoholdrinkconsumptionpriceseuropa.htm>
- Almeida-Filho N, Lessa I, Magalhães L, et al. Alcohol drinking patterns by gender, ethnicity and social class in Bahia, Brazil. *Rev Saude Publica*. 2004;38:45-54.
- Thaller V, Buljan D, Golik-Gruber V, Marušić S. Alkoholologija. Zagreb: Naklada CSCAA; 2002.
- Muičević V. Psihijatrija. Zagreb: Medicinska naklada; 1995.
- Golik-Gruber V. Zbornik stručnih radova alkoholologskog glasnika: priručnik. Zagreb: Hrvatski savez klubova liječenih alkoholičara; 2003.
- Karlamangla A, Zhou K, Reuben D, Greendale G, Moore A. Longitudinal trajectories of heavy drinking in adults in the United States of America. *Addiction*. 2006;101:91-9.
- Carroll JF. Uncovering drug abuse by alcoholics and alcohol abuse by addicts. *Int J Addict*. 1980;15:591-5.
- Stewart SH, Kushner MG. Recent research on the comorbidity of alcoholism and pathological gambling. *Alcohol Clin Exp Res*. 2003;27:285-91.
- Thaller V, Marušić S. Dijagnostičke i terapijske smjernice u alkoholom uzrokovanim poremećajima. Zagreb: Hrvatski liječnički zbor; 2004.
- Kaplan HI, Sadock BJ. Kaplan and Sadock's synopsis of psychiatry: Behavioral Sciences/Clinical Psychiatry, Eighth edition. Baltimore: Williams & Wilkins; 1998.
- Cork RM. Alcoholism and the family. Madison: The University of Wisconsin; 1967.
- Hudolin V. Što treba znati o alkoholu? Zagreb: Ministarstvo zdravstva; 1998.
- American Psychiatric Association. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fourth Edition, Text Revision. Washington DC: American Psychiatric Organization; 2000.
- Bao Y, Sauerland D, Sturm R. Changes in alcohol-related inpatient care – an international trend comparison. *J Addict Dis*. 2001;20:97-104.
- Čatipović V, Drobac R, Kudumija-Slijepčević M. Epidemiological study of psychiatric hospitalizations in Bjelovar General Hospital. *Liječ Vjesn*. 2004;126:182-5.
- Šaponja N, Vučković N, Mišić-Pavkov G, Zobenica M. Sociodemographic and epidemiologic characteristics of hospitalized alcoholics in Vojvodina. *Med Pregl*. 1996;49:119-24.
- Leslie DL, Rosenheck R. Shifting to outpatient care? Mental health care use and cost under private insurance. *Am J Psychiatry*. 1999;156:1250-7.
- Chan KK, Neighbors C, Gilson M, Larimer ME, Alan Marlatt G. Epidemiological trends in drinking by age and gender: providing normative feedback to adults. *Addict Behav*. 2006;32:967-976
- Caetano R, Ramisetty-Mikler S, Floyd LR, McGrath C. The epidemiology of drinking among women of child-bearing age. *Alcohol Clin Exp Res*. 2006;30:1023-30.
- Hwang SW, Agha MM, Creatore MI, Glazier RH. Age- and sex-specific income gradients in alcohol-related hospitalization rates in an urban area. *Ann Epidemiol*. 2005;15:56-63.